

Jdeme na zubry....

Motto naší dnešní vycházky je dané „Jdeme na zubry“. Obora, nebo lépe řečeno výběh, letos na podzim vypuštěných zubrů je v Dolních Počernicích tak trochu mimo všechny dopravní trasy a tak jsme se tam vydali Xaverovským hájem. To není jen tak obyčejný les. Je to vzácná přírodní památka a evropsky významná lokalita. Díky rozsáhlým porostům snad všech druhů dubů a líp je Xaverovský háj jedním z nejpřírodnějších pražských lesů. A také z nejnavštěvovanějších, roční návštěvnost se pohybuje kolem 200 tisíc. Dneska, přes krásné podzimní, dokonce slunečné počasí, jsme naštěstí potkali jen pár pejskařů.

Les plný nejrůznějšího značení a informací jsme prošli nejkratší cestou, přesto to byly dobré dva kilometry a ku podivu i přes nedávný déšť byly cesty až na malou výjimku docela suché. Jsme venku z lesa.

Xaverovský háj je za námi a před námi rozsáhlé území luk, polí a golfových hřišť v trojúhelníku mezi Dolními a Horními Počernicemi a Běchovicemi. Před námi je zdánlivě nekonečná, ale moc pěkná polní cesta lemovaná vzrostlou zelení. Cesta končí takovým malým peklem, dálničním okruhem Prahy. Máme štěstí, jediný most široko daleko je hned za zatáčkou proti nám.

Ted' jsme již na území Dolních Počernic, na místě, na které míří naše vycházka. Před námi je obora a vlastně také **výběh pro zubra evropského**. Nedávno bytelně ohrazená 10 hektarová obora přivítala první čtyři zubry teprve letos na podzim. Kolem jsou rozmístěny dvě pozorovatelny s patřičnými informacemi ze života zubra evropského. Ta nejdůležitější je, že byl v Evropě dávno vyhuben a tady je pokus vrátit jej postupně do volné přírody. Patronem a provozovatelem výběhu v Dolních Počernicích je pražská zoologická zahrada.

Vyzkoušeli jsme obě pozorovatelny, ale zubři nikde.

Ono také objevit čtyři zubry, i když to nejsou žádní drobečci, na 10 hektarech hustého křoví není jenom tak. Podívali jsme se tedy ještě k jejich nově zbudovanému zázemí. Ani tady se dnes neobjevili. Při přípravě vycházky poslední sobotu jsme ale měli se Zdenkou štěstí. Tři zubři se objevili na okraji lesa. Jakmile nás uviděli, okamžitě zmizeli v houští.

Možná se není co divit, asi si potřebují zvyknout, když sem vážili tak dlouhé cesty. Chovný samec tříletý **Oskar** přicestoval ze zoo ve finských **Helsinkách** a je to vůdce stáda. Tříletá samice **Grebele** je z **Belgie**, další samice je z **plzeňské zoo** a poslední samice je ze **zoo v Olomouci**. Vpravdě mezinárodní sestava.

Dolní Počernice nejsou ale jenom zubři. Třeba na nejvyšším místě naší vycházky, vedle jedné z pozorovaten je restaurace s docela vtipným názvem „Blízko nebe“. Sami se inzerují jako super luxusní podnik s nádherným výhledem, i když to na první pohled tak nevypadá. Měli zavřeno, vůbec nám to nevadilo.

To zámecký areál s anglickým parkem, kostelem Nanebevzetí Panny Marie, vodním mlýnem a hlavně velkým Počernickým rybníkem jsou jiná turisticky cenná kategorie. Pojdme se na to podívat, Hana s Jitkou tam udělaly spoustu zajímavých fotek. K zámku jdeme po malé hrázi mezi rybníkem a dávno již zrušeným mlýnským náhonem. Je to doslova parádní vycházkové a odpočinkové místo.

Lavičky, vystavené polednímu sluníčku, doslova lákají k posezení s rozhledem na vodní plochu.

A potom se objevil tenhle brouk. Je celý z bronzu, je to vlastně socha, vytvořená sochařem Romanem Frantou a není tady vůbec náhodou. Je připomínkou, že tady kdysi stála **tzv. Broukárna**, tedy **první** výzkumné hydrobiologické centrum na světě, už v roce 1888. Jeho zakladatelem byl univerzitní **profesor dr. Antonín Fryč**. Když byl provoz centra v roce 1894 ukončen, stavbu převzali rybníkáři. Ti ji po čase opustili a „péčí“ vandalů a bezdomovců byla tak zničena, že musela být stržena.

Došli jsme na hlavní hráz, tu zpevňují svými kořeny staré lípy, jsou to vlastně již torza barokních tvarů, ale stále jsou to živé stromy. Ty na okraji se téměř dotýkají původního počernického vodního mlýna. Novogotická vodní stavba je z 60. let 19. století a byla vyhlášena kulturní památkou. Jsou zde zachovány i zbytky Francisovy turbíny.

Počernický mlýn, původní kulturní památka, a alej lip malolistých na hlavní hrázi, to je hotové přírodní baroko.

Hned pod hrází začíná anglický park, jeho současná podoba je z roku 1857, ve skutečnosti je však mnohem starší. Park je součástí zdejšího zámku. Zámecký areál je vlastně soubor zajímavých staveb. Kromě mlýna je to několik objektů pivovaru, kostel Nanebevzetí Panny Marie, oranžerie, lesní divadlo a samotný zámek. Jeho dnešní podoba pochází z období 1664 – 1769. To jej vlastnil rod Colloredo - Wallsee.

Od roku 1856 vlastnil zámek **uherský šlechtický rod Dercsenyiu**, jemuž Počernice patřily až do roku 1923, kdy Vojtěch Dercsenyi věnoval zámek za symbolickou jednu korunu pražské obci. V současnosti je v zámku dětský domov.

Velkou ozdobou zámeckého parku je nejdelší pražská **říčka Rokytka**. Než se dostane do parku, sytí svou vodou Počernický rybník, potom přepadem stéká do parku, větví se a udržuje vzácnou parkovou zeleň v dobré kondici. V minulosti Rokytka byla užitečná i jinak, jenom v nejbližším okolí dávala svou sílu šesti mlýnům.

Spolu s Rokytkou opouštíme zámecký park a pohledem na místní radnici se sochou Panny Marie se loučíme s počernickou „**Starou obcí**“.

Jdeme podle Rokytky novým sportovním areálem a u prvního můstku ponecháme Rokytku putovat dál na její cestě k další velké zastávce, rybníku v Kyjích. Přešli jsme přes můstek a okolí se zásadně mění. Podle vody jsou vidět do dálky výběhy a cvičiště koní, na ně navazuje Dolnopočernický hřbitov. Jeho oplocení se občas mění na „**Galerii u koní**“.

Blíží se zima, obrázky tady již dnes nejsou, co je ale na tom pěkném počernickém hřbitůvku zaručeně, to je hrobka uherského rodu Dercsenyi, posledních majitelů zámeckého areálu v Dolních Počernicích. Baron Vojtěch Dercsenyi také věnoval obci pozemek na zřízení hřbitova.

Obešli jsme hřbitov a blížíme se k závěru našeho putování Počernicemi. Na rozsáhlé rekultivované skládce nad jezerem **V pískovně vznikla Geologická zahrada** a park se snad nejnížší rozhlednou v Praze (možná i na světě). Geologická zahrada představuje horniny z okolí hlavního města Prahy vzniklé v období asi 600 milionů let. Všechny horniny jsou instalovány podle parkových cestiček a pěkně popsány.

Vodní plocha **V pískovně** je vytěžený pískovcový lom. Písek se zde těžil až do konce 50. let 20. století. Od roku 1988 je zatopený lom a jeho okolí vyhlášeno přírodní rezervací.

A to je již závěr zatím poslední listopadové vycházky. Měli jsme štěstí, i dnes se na nás usmívalo sluníčko, zkrátka krásné bezvětří, takový sen pro další výlety nebo vycházky.

13. listopadu 2025. V Dolních Počernicích. Vycházku připravili Mirek a Zdenka Bernátovi, kronika Mirek, spoustu fotek pořídily Hana Mašková a Jitka Zicháčková.

